

**DOKUMENTACE A INFORMACE.
SLOVNÍK
Část 1: Základní pojmy**

**ČSN
ISO 5127 - 1**

01 0167

Documentation and information - Vocabulary Part 1: Basic concepts

Documentation et information - Vocabulaire Partie 1: Notions fondamentales

Dokumentation und Information - Wörterbuch Teil 1: Elementare Begriffe

Tato norma obsahuje ISO 5127-1:1983.

Národní předmluva

Citované normy

ISO 1087 - dosud nezavedena

ISO 2789 - dosud nezavedena

ISO 2382-1 až 2382-19 - dosud nezavedeny

Další souvisící normy

BS 5408

Obdobné mezinárodní, regionální a zahraniční normy

ISO 5127-1 Documentation and information - Vocabulary Part

1: Basic concepts. (Dokumentace a informace. Slovník.

Část 1: Základní pojmy)

Deskriptory podle Tezauru ISO ROOT

kód deskriptoru/znění deskriptoru: LI/knihovnictví a informatika, LBM.B/slovníky, LBB.H/názvosloví, LBB.HC/definice, LBB.MEF/anglický jazyk, LBB.MCB/francouzský jazyk

Vypracování normy

Zpracovatel: Národní informační středisko České republiky, IČO 0000 1571, Dr. K. Pech

Pracovník Federálního úřadu pro normalizaci a měření: J. Bouřilová

Federální úřad pro normalizaci a měření

28601

Strana 2

DOKUMENTACE A INFORMACE. SLOVNÍK
Část 1: Základní pojmy

ISO 5127-1
Prvé vydání
1983-12-15

MDT 002:001.4

Deskriptory: documentation, information, vocabulary, basic concepts

Předmluva

ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci) je celosvětovou federací národních normalizačních organizací (členů ISO). Na mezinárodních normách pracují technické komise ISO. Každý člen ISO, který se zajímá o předmět, pro který byla vytvořena technická komise, má právo být zastoupen v této technické komisi. Práce se zúčastňují i mezinárodní organizace, vládní i nevládní, s nimiž ISO navázalo pracovní styk.

Návrhy mezinárodních norem přijaté technickými komisemi se rozesílají členům ISO k hlasování a teprve poté jsou přijaty Radou ISO jako mezinárodní normy.

Mezinárodní norma ISO 5127-1 byla zpracována technickou komisí ISO/TC 46 Documentation a byla předložena členským organizacím v dubnu 1982.

Byla schválena členskými organizacemi těchto zemí:

Austrálie	Irsko	Rakousko
Belgie	Japonsko	Rumunsko
Brazílie	Jihoafrická republika	Sovětský svaz
Československo	Jugoslávie	Spolková republika Německo
Dánsko	Maďarsko	Španělsko
Egypt	Nizozemí	Švédsko
Indie	Polsko	Švýcarsko

Žádný člen nevyjádřil s dokumentem nesouhlas.

Obsah	strana
0 Úvod	4
Kapitola 1: Všeobecná ustanovení	
1 Předmět normy	4
2 Použité zásady a pravidla	5
2.1 Definice hesla	5
2.2 Uspořádání hesla	5
2.3 Číselné označení hesla	5
2.4 Výběr termínů a formulace definic	5
2.5 Polysémie	5
2.6 Použití kurzívy v textu definic a použití hvězdiček * při tisku	6
2.7 Pravopis	6
2.8 Uspořádání abecedního rejstříku	6
2.9 Citované definice ISO	6
2.10 Prameny a jejich zkratky	6
Kapitola 2: Termíny a definice	
1 Základní pojmy	7
1.1 Základní pojmy příbuzných oborů	7
1.1.1 Všeobecné pojmy	7

1.1.2	Jazyk a terminologie	7
1.1.3	Komunikace a informace	9
1.1.4	Zpracování údajů, zpracování dat	10
1.2	Základní pojmy z oblasti informací a dokumentace	11
1.3	Instituce a organizace	12
1.3.1	Archivy a muzea	12

Strana 3

1.3.2	Knihovny	13
1.3.3	Informační a dokumentační střediska	15
	Abecední rejstříky česky *) slovensky *) anglicky francouzsky	

*) NÁRODNÍ POZNÁMKA: Do ČSN ISO 5127-1 byly nově doplněny česky a slovenský rejstřík.

Strana 4

O Úvod

Dokumentace podstatnou měrou rozšiřuje možnosti mezinárodní výměny duchovních i materiálních hodnot. Tato výměna je však často ztížena jednak tím, že existuje množství termínů používaných v různých oborech nebo jazycích k vyjádření téhož pojmu, nebo i tím, že naopak potřebné pojmy neexistují nebo jsou nepřesné.

Aby bylo možno zabránit nedorozuměním způsobeným touto situací a usnadnit tak výměnu informací, je třeba vybrat termíny, které by měly být používány v různých jazycích nebo v různých zemích k vyjádření téhož pojmu a vytvořit definice, které by zajistily odpovídající ekvivalenty pro tyto termíny v jiných jazycích.

V souladu s pokyny, které dostala technická komise ISO zajišťující přípravu této normy, vycházelo se při zpracování zejména ze znění termínů v příslušných národních slovnících a v různých publikovaných mezinárodních dokumentech ISO a v jejich návrzích a v dokumentech dalších mezinárodních organizací (jako je IFLA^{*)}, FID^{*)}, ICA^{*)}, UNESCO a WIPO^{*)}) včetně publikovaných národních norem, příp. jejich návrhů.

Definice byly formulovány s cílem dosáhnout vhodné rovnováhy mezi přesností a jednoduchostí. Hlavním účelem této mezinárodní normy je stanovit takové definice, které zajistí jednoznačné chápání všemi zúčastněnými stranami. Může se proto zdát, že některé definice nejsou dostatečně přesné,

nezahrnují všechny případy, neberou v úvahu určité výjimky nebo jsou v rozporu s ustáleným pojetím v určité oblasti aplikace.

Kromě toho se tato norma skládá z několika částí zpracovávaných během delšího časového období a může se stát, že později zpracované části budou vykazovat menší odchylky od částí zpracovaných dříve.

Tyto nedostatky budou pokud možno odstraněny v dalších vydáních. Uvedený postup umožňuje okamžité zveřejnění jednotlivých částí a zajišťuje přitom potřebnou pružnost při zpracování souhrnného terminologického slovníku s ohledem na dynamiku vývoje jazyka.

Mezinárodní norma ISO 5127 se skládá z většího počtu částí, které jsou uspořádány takto:

Část 1: Základní pojmy

Část 2: Tradiční druhy dokumentů

Část 3: Obrazové dokumenty

Část 4: Archivní dokumenty

Část 5: Akvizice, identifikace a analýza dokumentů a údajů (dat) v nich obsažených

Část 6: Selekční jazyky

Část 7: Vyhledávání a šíření informací

Část 8: Uchovávání, ochrana a reprografické zpracování dokumentů

Část 9: Organizace a řízení archivů, knihoven, dokumentačních středisek a muzeí

Část 10: Právní aspekty dokumentace

Část 11: Audiovizuální dokumenty

KAPITOLA 1: VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

1 Předmět normy

Účelem této normy je usnadnění mezinárodní komunikace v oblasti informací a dokumentů. Uvádí ve dvou jazycích termíny a definice vybraných pojmů z oblasti informací a dokumentace a vymezuje

vztahy mezi hesly. Rozsah působnosti této normy odpovídá přibližně rozsahu působnosti normy ISO/TC 46 „Normalizace prací v knihovnách a v informačních a dokumentačních střediscích, anotačních a indexačních služeb, práce v archívech, informační a ediční činnosti“.

Pro usnadnění překladu do jiných jazyků jsou definice navrženy tak, aby se pokud možno vyhnuly specifickým obrátům, které jsou vlastní pouze jednomu z jazyků.

*) IFLA = International Federation of Library Associations and Institutions

*) FID - International Federation for Documentation

*) ICA = International council on archives

*) WIPO = World Intellectual Property Organization

*) IFLA = Fédération internationale des associations de bibliothécaires et des bibliothèques

*) FID = Fédération internationale de documentation

*) CIA = Conseil international des archives

*) OMPI = Organisation mondiale de la propriété intellectuelle

Strana 5

Tato část normy ISO 5127 zahrnuje zejména základní pojmy z oblasti informací a dokumentace včetně termínů z příbuzných oborů, které nejsou specifické pro některou z dalších částí normy. Zahrnuje jak základní termíny pro všeobecný úvod do teorie informací a dokumentace, tak i odvozené termíny, které lze považovat za nejdůležitější pro praktické použití.

-- Vynechaný text --